

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
УКРАЇНИ

Кафедра гігієни тварин і харчових продуктів ім. професора
А.К. Скороходька

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету

Микола ЦВІЛІХОВСЬКИЙ

Протокол № від « 3 » травня 2024 р.

«СХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри гігієни тварин і харчових
продуктів імені професора А.К. Скороходька

Протокол № 13 від 30 травня 2024 р.

Завідувач кафедри

В'ячеслав СОЛОМОН

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОЦ «Ветеринарна медицина»

Наталія ГРУШАНСЬКА

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

БЛАГОПОЛУЧЧЯ ТВАРИН, ЕТОЛОГІЯ ТА ПРОФЕСІЙНА ЕТИКА

(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань 21 – «Ветеринарна медицина»

Спеціальність 211 – «Ветеринарна медицина»

Освітня програма «Ветеринарна медицина»

Факультет «Ветеринарної медицини»

Розробники: д. вет. н., професор Шевченко Л.В., к. вет. н., доц. Кос'янчук Н.І., к. вет. н. Димко Р.О.

Київ – 2024 р.

Опис навчальної дисципліни «Благополуччя тварин, етологія та професійна етика»

(назва)

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	магістр	
Спеціальність	211 – «Ветеринарна медицина»	
Освітня програма	«Ветеринарна медицина»	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	обов'язкова	
Загальна кількість годин	<u>120</u>	
Кількість кредитів ECTS	<u>4</u>	
Кількість змістових модулів	<u>3</u>	
Форма контролю	Залік	
Показники навчальної дисципліни для денної форми здобуття вищої освіти		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Курс (рік підготовки)	3	
Семестр	VI	
Лекційні заняття	30 год.	год.
Практичні, семінарські заняття	30 год	год.
Лабораторні заняття		год.
Самостійна робота	60 год.	год.
Індивідуальні завдання		год.
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних самостійної роботи студента –	<u>4 год.</u> <u>4 год.</u>	

Метою вивчення дисципліни є набуття студентами знань, навичок та вмінь з питань, що стосуються благополуччя тварини забезпечується, створення їм комфортних та безпечних умов утримання, годівлі, природної поведінки, позбавлення страждань, викликаних біллю, страхом та стресом. Такий підхід охоплює всі аспекти життя тварини, включаючи відповідні умови у приміщенні, менеджмент, годівлю, профілактику та лікування хвороб, відповідальне гуманне поводження з нею та, в разі необхідності, гуманну евтаназію. Студенти повинні отримати широке розуміння фундаментальних принципів та проблематики благополуччя та поведінки тварин. Базове розуміння місцевого, національного, регіонального та міжнародного законодавства щодо благополуччя тварин. Вивчення формування та запровадження політики на місцевому, національному, регіональному та міжнародному рівнях через законодавство, регулювання та операційну стратегію; відповідна державна політика щодо благополуччя тварин.

Акцент повинен робитися на законодавство та організаційні структури специфічні для країни, а також на міжнародні структури (напр.: МЕБ, Codex Alimentarius, Європейська Комісія...).

Розвиток та підтримка заходів біобезпеки, підтримка гігієни тварин, кращі практики обліку стану здоров'я тварин, обережне використання ветеринарних препаратів, принципи превентивної медицини, застосування принципів здоров'я тварин та етології, оцінка та зменшення факторів ризику, що провокують виникнення хвороб та негативно впливають на продуктивність.

Практика, оцінка та покращення усних та письмових комунікаційних навичок, напр.: написання історії хвороби, спілкування з клієнтом щодо лікування та діагностики; критичне читання та осмислення щодо епідеміології, імунології, мікробіології); написання публічних виступів. Рекомендується, щоб студент мав хоча б базові навички професійного спілкування однією з іноземних мов, що є офіційними мовами МЕБ (напр.: французька, англійська, іспанська).

Розуміння кодексу професійної поведінки та ветеринарної медичної етики; локального та національного законодавства та регламентів, що регулюють діяльність лікаря ветеринарної медицини.

Завдання дисципліни:

- ✓ пояснити концепцію благополуччя тварин та відповідні зобов'язання, що накладаються на власника, осіб, що обслуговують тварин, ветеринарного лікаря та інших осіб, що працюють з тваринами;
- ✓ визначити проблеми, пов'язані з благополуччям тварин та брати участь в корективних діях;
- ✓ знаходити, обробляти та аналізувати актуальну та надійну інформацію щодо місцевого, національного, міжнародного регламенту та стандартів відносно благополуччя тварин, що описує гуманні методи тваринництва, транспортування, забою та з метою контролю хвороб;
- ✓ визначати загальні знання щодо фундаментального ветеринарного законодавства та специфічних правил і регламентів, що регулюють ветеринарну професію на місцевому, національному та регіональному рівнях;
- ✓ розуміти та застосовувати високі стандарти ветеринарної медичної етики у повсякденній діяльності;
- ✓ бути суспільним лідером щодо етичних питань, пов'язаних з використанням та утриманням тварин людьми;
- ✓ пропагувати та проводити просвітницьку роботу щодо благополуччя тварин серед широкої публіки;
- ✓ ефективно комунікувати з колегами для обміну науковою та технічною інформацією та практичним досвідом.

Набуття компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні задачі і

проблеми у галузі ветеринарної медицини, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог

Загальні компетентності (ЗК): 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. 2. Прагнення до збереження навколишнього середовища

Фахові (спеціальні) компетентності (ФК): 1. Здатність застосовувати знання з біобезпеки, біоетики та добробуту тварин у професійній діяльності.

Програмні результати навчання (ПРН) 1. Формулювати висновки щодо ефективності обраних методів і засобів утримання, годівлі та лікування тварин, профілактики заразних і незаразних хвороб, а також виробничих і технологічних процесів на підприємствах з утримання, розведення чи експлуатації тварин різних класів і видів. 2. Пропонувати та використовувати доцільні інноваційні методи і підходи вирішення проблемних ситуацій професійного походження. 3. Знати правила та вимоги біобезпеки, біоетики та добробуту тварин.

2. Програма та структура навчальної дисципліни для:
– повного терміну денної форми навчання;

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							Заочна форма						
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль 1. ПРОФЕСІЙНА ЕТИКА														
Тема 1. Вступ. Предмет, методи та завдання дисципліни. Зв'язок із іншими дисциплінами.	1	8	2	2			4							
Тема 2. Професійні традиції і етика лікаря ветеринарної медицини.	2	8	2	2			4							
Тема 3. Комунікація. Службове спілкування лікаря ветеринарної медицини.	3	8	2	2			4							
Тема 4. Особистість лікаря ветеринарної медицини.	4	8	2	2			4							

Тема 5. Професійні помилки лікаря ветеринарної медицини.	5	8	2	2			4						
Разом за змістовим модулем 1	40		10	10			20						
Змістовий модуль 2. ЕТОЛОГІЯ ТВАРИН													
Тема 6. Етологія тварин. Предмет, методи і завдання дисципліни.	6	8	2	2			4						
Тема 7. Форми поведінки тварин. Соціальна поведінка.	7	8	2	2			4						
Тема 8. Репродуктивна поведінка тварин. Шлюбно-сімейні стосунки. Турбота про потомство.	8	8	2	2			4						
Тема 9. Агресивна поведінка тварин та її значення.	9	8	2	2			4						
Тема 10. Статевий диморфізм. Біологічні ритми та фотоперіодизм. Їх вплив на поведінку тварин	10	8	2	2			4						
Разом за змістовим модулем 2	40		10	10			20						
Змістовий модуль 3. БЛАГОПОЛУЧЧЯ ТВАРИН													
Тема 11 Благополуччя тварин. Гуманна освіта. Законодавчі акти. Європейські конвенції.	11	8	2	2			4						
Тема 12. Благополуччя свиней	12	8	2	2			4						
Тема 13. Благополуччя великої рогатої худоби	13	8	2	2			4						
Тема 14 Благополуччя птиці	14	8	2	2			4						
Тема 15. Критерії оцінки благополуччя тварин	15	8	2	2			4						
Разом за змістовим модулем 3	40		10	10			20						
Усього годин	120		30	30			60						
Курсовий проект (робота) з _____													
(якщо є в робочому навчальному плані)			-	-	-		-	-	-				-
Усього годин	120		30	30			60						

3. Теми практичних занять

№ п/п	ТЕМА	К-ть год
МОДУЛЬ 1 (ПРОФЕСІЙНА ЕТИКА)		
1	Кодекс професійної етики лікаря ветеринарної медицини України. Знайомство з дисципліною, техніка безпеки при виконанні практичних занять. Термінологія і методологія.	2
2	Робоче місце лікаря ветеринарної медицини.	2
3	Етичні та правові аспекти діяльності лікаря ветеринарної медицини. Закон України «Про захист тварин від жорстокого Поводження» від 21 лютого 2006 р. № 3447-IV	2
4	Службове спілкування лікаря ветеринарної медицини	2
5	Шляхи попередження професійних помилок лікаря ветеринарної медицини. Колоквіум 1	2
МОДУЛЬ 2 (ЕТОЛОГІЯ ТВАРИН)		
6	Форми поведінкових реакцій тварин.	2
7	Експрес-діагностика прояву активно-оборонної реакції у собак.	
8	Поведінкові реакції тварин у групах.	2
9	Вивчення поведінки популяції безпритульних собак в умовах мегаполісу.	2
10	Видоспецифічна поведінка різних тварин. Колоквіум 2	2
МОДУЛЬ 3 (БЛАГОПОЛУЧЧЯ ТВАРИН)		
11	Комплексна оцінка благополуччя тварин.	2
12	Вимоги до благополуччя тварин під час забою та умертвіння.	2
13	Методи оглушення продуктивних тварин перед забоєм.	2
14	Благополуччя сільськогосподарських тварин.	2
15	Благополуччя птиці. Колоквіум 3	2
	Всього	30

4. Теми самостійної роботи

№ п/п	ТЕМА	К-ть год
МОДУЛЬ 1 (ПРОФЕСІЙНА ЕТИКА)		
1	Професійна етика лікаря гуманної і ветеринарної медицини. Спільне і відмінне.	4
2	Конфліктні ситуації в роботі лікаря і їх попередження.	4
3	Біологічні ризики в роботі лікаря ветеринарної медицини	4
4	Адміністрація у ветеринарних клініках. Обов'язки і права персоналу.	4
5	Лікарська консультація, її призначення. Колоквіум 1	4
МОДУЛЬ 2 (ЕТОЛОГІЯ ТВАРИН)		
6	Дресирування тварин.	4
7	Контроль чисельності популяцій безпритульних тварин.	4
8	Робота з тваринами, які постраждали від стихійного лиха та війни.	4
9	Тестування тварин щодо придатності для службового використання.	4
10	Адаптація домашніх тварин до нових умов клімату.	4
МОДУЛЬ 3 (БЛАГОПОЛУЧЧЯ ТВАРИН)		
11	Розведення тварин позбавлених гена агресивності.	4
12	Біологічні диверсії і способи їх попередження.	4
13	Використання тварин в наукових експериментах.	4
14	Концепція «Єдине здоров'я» і аспекти благополуччя тварин.	4
15	Поняття комфорту, дискомфорту і їх забезпечення для тварин.	4
	Всього	60

5. Засоби діагностики результатів навчання:

- ✓ залік;
- ✓ модульні тести;
- ✓ доповідь і презентація матеріалів роботи

6. Методи навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (практичні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- самостійна робота (виконання завдань);
- індивідуальна науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти.

7. Методи оцінювання.

- залік;
- усне або письмове опитування;
- модульне тестування;
- презентації та виступи на заняттях

8. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти. Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна та результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу здобувача вищої освіти з навчальної роботи $R_{\text{НР}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{АТ}}$.

9. Навчально-методичне забезпечення

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=2032>);
- конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);
- підручники, навчальні посібники, практикуми;
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти;

10. Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Закон України «Про захист тварин від жорстокого поводження» від 21.02.2006 № 3447-IV Відомості Верховної Ради України. 2006. № 27. С. 230.
2. Європейська конвенція про захист домашніх тварин. Конвенцію ратифіковано Законом N 578-VII (578-18) від 18.09. – 2013.
3. Сінгер П. Визволення тварин. Київ: Пабулум, 2019. 456 с.
4. Александренко В. В. Поняття та способи жорстокого поводження з тваринами Юридична наука. 2015. № 6. С. 116-120.

5. Бондаренко Н. С. Ставлення населення до проблеми запобігання жорстокому поводженню з тваринами (за результатами соціологічного дослідження) *Право і суспільство*. 2015. № 3(3). С. 123-126.

Додаткова література

1. Зоріна З. О. Поведінка тварин К. Нака, 1999. С 39.
2. Копилян В. Кримінальна карність за жорстоке поводження з тваринами. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2009. №3. С. 1-7.
3. Кучерявий В.П. Благополуччя тварин, етологія та професійна етика.: Львів.: Світ, 2000. – 500 с.
4. Благополуччя тварин, етологія та професійна етика. За редакцією В.К. М'якушка. – К.: Урожай, 1992. – 260 с.

Інтернет-джерела

1. Ветеринарна деонтологія. Методичні рекомендації. Миколаїв. 2020. <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/7899/1/Veterynarna%20deontolohiia.pdf>
2. Панько І.С. Професійна етика лікаря ветеринарної медицини. Біла Церква, 2006. 272 с. Вид. 2-е, переробл. і допов. Режим доступу: <https://www.twirpx.com/file/2341708/>
3. Єдиний державний реєстр судових рішень : [Електронний ресурс] Режим доступу : <http://www.reyestr.court.gov.ua> Панько І.С. **Професійна етика** лікаря ветеринарної медицини. К., 1998. 240 с.
4. Керівний документ з аудиту благополуччя Wild Planet Trust <https://www.eaza.net/assets/Uploads/Areas-of-Activity/Animal-welfare/Docs/Ukrainian.pdf>